

Tukityöllistämisen päättymisen vaikutukset sivistystoimialan palvelutuotantoon

SL 23.01.2025 § 6

Valmistelija Sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, mikko.ripatti@savonlinna.fi, p. 044 417 4202
Vapaa-aikapäälikkö Simo Rätty, simo.ratty@savonlinna.fi, p. 044 417 4221
Työnjohtaja-projektisihteeri Altti Rautiainen, altti.rautiainen@savonlinna.fi, p. 044 417 4244

Selostus Savonlinnan kaupunginvaltuusto on kokouksessa 16.12.2024 § 85 päättänyt, että "Jos tukityöllistämisen päättymisen vuoksi joku tai joitakin kaupungin palveluita joudutaan sulkemaan tai oleellisesti supistamaan, tulee asia tuoda nopeasti, mieluummin ennakoiden luottamuselinten tiedoksi, jotta asiaan voidaan reagoida ja tarvittaessa päättää toimenpiteistä."

Sivistyslautakunta on käsitellyt tukityöllistämiseen liittyvää palkkatukiasiaa kokouksissaan 21.11.2024 §161 ja 12.12.2024 §178. Palkkatuella palkattuja oli v. 2022 sivistystoimialalla yhteensä n. 48 htv. Näistä varhaiskasvatukseen kohdentui yhteensä n. 11,5 htv, perusopetukseen n. 12 htv, kulttuuritoimeen (museo, kirjasto) yhteensä 11 htv ja vapaa-aikatoimeen yhteensä n. 10,5 htv työpanos.

Perusopetuksen kohdalla koulunkäynninohjaajien määrää on vähennetty kehittämis- ja sopeuttamissuunnitelman mukaisesti v. 2025 siten, että koulunkäynninohjaajien kokonaismäärä vähenee yhteensä n. 77,78 htv:sta n. 72 htv:een. Tämän lisäksi vähenee varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta yhteensä 23,5 htv palkkatukityöllistettyjen työn osuus. Palkkatuella palkatut ovat toimineet pääasiassa tukea tarvitsevien lasten ja oppilaiden oppimisen ohjaamisessa. Henkilöstösuunnitelman mukaisesti koulunkäynninohjaajien resurssi on jaettu yksiköihin ja toimintavuoden kuluessa ilmenneitä lisätarpeita on hoidettu palkkatuen avulla. On mahdollista, että kokonaisvaikutuksen ollessa näin merkittävä, paine ohjaajien tuen lisäämiseen kasvaa siten, että tilannetta joudutaan tarkastelemaan vuoden 2025 aikana, kun tarve ohjaajatarpeelle syyskulukauden osalta 2025 tarkentuu.

Museossa ja kirjastossa asiakaspalvelu on toiminut keskeiseltä osalta palkkatuella palkattujen työn varassa. Kirjastossa on ollut palkkatuella n. 4 htv ja museossa n. 7 htv. Pääkirjastossa vähennettiin asiakaspalvelua vuoden 2025 alusta siten, että palvelupisteiden määrä vähennettiin kolmesta yhteen. Kirjaston asiakaspalvelu on kuitenkin palkkatukityön päättymisen jälkeen entistä haavoittuvampi mm. sairaustapauksista aiheutuvalle kirjaston tilapäiselle sulkemiselle. Asiakaspalvelun määrää on vähentänyt myös se, että muutoksen myötä resurssit vähenivät kirjaston asiakaspalvelua tukevista tehtävistä, kuten kirjastojen välillä kulkevan aineiston käsittelystä.

Muutos vaikeuttaa kirjastolaissa määriteltyjen tehtävien hoitamista ja lisää merkittävästi myös olemassa olevan henkilöstön työn kuormitusta. Kirjastoaineiston käyttöikä lyhenee, koska korjaustoimenpiteisiin ei ole enää resursseja. Kirjaston nykyinen henkilöstömäärä on keskimääräistä pienempi. Kirjaston toimintaedellytysten turvaaminen em. toimenpiteet toteutettuna nykyajajuuudessaan palkkatuen päättymisestä johtuen edellyttää 1 htv kirjaston virkailija-vahtimestarin tehtävän täyttöö.

Vaihtoehtona on kirjaston eri toimipisteiden aukioloaikojen supistaminen ja omatoimiaikojen lisääminen tai toimipisteiden vähentäminen. Viimeisimmät käytettävissä olevat Suomen yleisten kirjastojen tilastot ovat vuodelta 2023. Tuolloin tilastojen mukaan koko Savonlinnan kaupunginkirjastossa (viidessä toimipisteessä) oli kirjaston palkkaamaa henkilökuntaa 0,62 htv/ 1000 asukasta, kun koko maassa vastaava luku oli 0,69 htv/ 1000 asukasta (<https://tilastot.kirjastot.fi/>)

Museolla on ollut yhteensä n. 7 htv palkkatuella työllistettyjä sekä museoalusten kunnossapidossa että asiakaspalvelussa. Palkkatuen päättymisen jälkeen museolla on vain yksi henkilö asiakaspalvelussa. Nykyiset tehtäväkuvat ovat pääsääntöisesti sidoksissa valtiosuusuksperustaisiin tehtäviin, joista ei voida irrottaa asiakaspalvelutehtäviin kuin tilapäisluonteisesti tai lyhyemmiksi ajanjaksoiksi. Museon osalta Savonlinnan kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 16.12.2024 § varannut 3,5 htv mitoituksen mukaisen henkilöresurssin museon toiminnan jatkumisen turvaamiseksi.

Vapaa-aikatoimen kohdalla palkkatuen loppuminen näkyy sekä liikuntapalveluiden että nuorisoverstaan toiminnassa yhteensä n. 10,5 htv:n vähentymisenä. Tästä johtuen mm. kenttien ja kaukaloiden ylläpitoa joudutaan palkkatuen päättymisen vuoksi vähentämään.

Nuorisoverstaan toiminnassa toteutetaan nuorisolain 2§ tavoitteita. Nuorisoverstas työllistää alle 29-vuotiaita Savonlinnan seutukunnan nuoria puusepän-, rakennus- ja pienimuotoisien metallitöiden sekä avustavien palveluiden pariin. Työllistyminen Nuorisoverstaalle edellyttää nuorelta päihteettömyyttä. Sen tarjoamia valmennuspalveluja ovat työ-, työhön-, yksilö-, ryhmä-, tulevaisuus- ja elämäntaitojen ohjausvalmennus. Valmennusjaksot, joihin nuoret osallistuvat ovat työkokeilu, palkkatyö, tuettu oppisopimus/oppisopimus, TET- ja TUVA- jaksot, koulutussopimus, sosiaalinen ennaltaehkäisevä kuntoutus ja mahdollisesti myös pajan omasopimus.

Yksittäinen nuori hyötyy nuorten työpajajaksosta monella eri tapaa riippuen nuoren omista lähtökohdista. Nuoren itsetunto, kunto, sosiaaliset ja arjenhallintataidot vahvistuvat pajajakson aikana. Nuori löytää pajalta uusia ystäviä. Kädentaidot ja ammatillinen osaaminen parantuvat. Pajajakson aikana opitut tiedot ja taidot saadaan yhdessä näkyviksi joko ammatilliseen koulutukseen sisältyvien tutkinnonosanäyttöjen tai osaamistodistuksen muodossa. Nuori saa valmentautua turvallisessa pajaympäristössä osaavien työvalmentajien ohjaamana ja saa yksilöllisen ohjauksen aikuisen ihmisen kanssa, joka monelta nuorelta puuttuu. Lisäksi moni nuori on saanut nuorten työpajalta sen ensimmäisen työtodistuksen työjaksostaan, joka on erittäin tärkeässä roolissa tulevaisuuden jatkosijoittumisen kannalta.

Nuorisoverstas, nuorten metallityöpaja ja pajaetsivä muuttivat vuoden 2023 syyskuussa uusiin yhteisiin toimitiloihin Heikinpohjan Taitotaloon. Tilat ovat nuorten itse rakentamat ja aivan loistavat työpajatoimintaan. Metallityöpaja jatkaa hyvää yhteistyötä SAMiEDU:n kanssa niiden koneiden ja laitteiden osalta, joita nuorten metallityöpajalla ei ole. Myös Savonlinnan Ohjaamo muutti Taitotaloon eli yhteistyö ohjaamon kanssa on tiivistynyt muuton ansiosta. Lisäksi Studio ILO on samoissa tiloissa Taitotalolla nuorisoverstaan kanssa, joten sen kautta nuorten ryhmävalmennukset ovat onnistuneet loistavasti.

Nuorisverstaan toiminta on ollut kuntalaisten hyvinvoinnin ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyn näkökulmasta vaikuttavaa. Vuositasolla nuorisoverstaalla on valmennuksessa 30-40 nuorta. Jatkoseurannassa vuosi pajajakson jälkeen n. 60% nuorista on sijoittunut työelämään/koulutukseen. Jatkoseurantaa on tehty jo vuodesta 2000 lähtien. Nuorisoverstaalla edelliset 5 oppisopimusnuorta, jotka ovat suorittaneet koko tutkinnon tai sen loppuosan on sijoittunut 100% työelämään.

Nuorisoverstaan toimintaan on haettu vuoden lopulla ratkaisua yhdessä työvoimapalveluiden kanssa, jolla toimintaa voitaisiin jatkaa. Asia ei kuulu Savonlinnan seudun työllisyysalueelle vaan kaupungin muille työllistämistä tukeville palveluille. Asiaan ei ole löydetty muuta ratkaisua kuin se, että Savonlinnan työllisyyspalveluiden kaupungin omaan työllistämispalveluun varataan 130 000 euron määräraha nuorisoverstaan toimintaan nuorten työllistämiseksi vuodelle 2025.

Palkkatuen poistumisesta aiheutuvia ongelmia:

- määrärahaa ei enää ole varattu nuorten työllistämiseen (oppisopimukset, kesätyö, oppisopimuskoulutus, palkkatyöjaksot)
- ilman määrärahaa nämä toimintamuodot päättyvät
- oppilas- ja tilaustöitä ei voida ottaa enää vastaan Nuorisoverstaalla
- kaupunki menettää työtulot n. 50 000 €/vuosi
- haastavassa asemassa olevat erityisnuoret eivät saa enää tutkintoja eteenpäin ja ne keskeytyvät, sekä samalla nämä nuoret syrjäytyvät
- yhteistyö SAMIEDU:n kanssa vaarantuu, koska työt eivät ole enää sen tasoisia, että ne tukisivat tutkinnonosien suorituksia
- myös jo tutkinnonsuorittaneet nuoret syrjäytyvät, kun avoimet työmarkkinat eivät nyt vedä (ammattitaidon säilyttäminen)
- nuorisoverstaan toiminnan perusrakenne muuttuu tekemisestä enemmän askarteluksi ja samalla nuorten työpajatoiminnan tavoitteet (jatkosijoittuminen kouluun tai työelämään) vaikeutuu

Lapsivaikutusten arviointi Arviointilomake on oheismateriaalina

Yritysvaikutusten arviointi Arviointilomake on oheismateriaalina

Esittelijä Sivistystoimenjohtaja Ripatti Mikko

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää esittää työllisyysjaostolle, että se varaa selostusosan mukaisesti Savonlinnan kaupungin työllistämispalveluille nuorisoverstaan toimintaan nuorten työllistämiseen vuodelle 2025 yhteensä 130 000 euroa.

Käsittely Sanna Nieminiitty ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. (Hall 28 § 1. mom. k. 4, palvelussuhde Samiedu).

Outi Kuikka ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. (Hall 28 § 1. mom. k. 4, palvelussuhde Savonlinnan seudun työllisyysalue).

Nuorisoverstaan työnjohtaja-projektisihteeri Altti Rautiainen oli läsnä kokouksessa klo 16.54-17.00 kertomassa Nuorisoverstaan tilanteesta.

Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksi	Kaupunginhallitus/kaupunginvaltuusto
Toimenpiteet	Työllisyysjaosto
TYJ 20.02.2025 § 17 60/14.07.02/2025	
Valmistelija	Elinvoima- ja työllisyysjohtaja Janne Weander
Selostus	Sivistyslautakunta on ehdottanut työllisyysjaostolle, että työllisyysjaosto varaisi määrärahoja Savonlinnan kaupungin Nuorisoverstaan toiminnan rahoittamiseksi Savonlinnan kaupungin työllisyyspalveluille. Nuorisoverstas sekä siihen rinnastettava toiminta on työllisyysalueen kunnissa osana kuntien muuta palvelutuotantoa kuin työllisyysalueen toimintaa. Esimerkiksi Savonlinnassa Nuorisoverstas sijoittuu sivistystoimen toimialaan. Hallintosäännön 10. kohdan mukaan työllisyysjaosto toimii kuntien yhteisenä toimielimenä, eikä se näin ollen voi tehdä esityksiä toisen toimialan mahdollisista määrärahamuutoksista. Näin ollen työllisyysalue ei voi varata yksittäistä määrärahaa Savonlinnan kaupungin omaan palvelutuotantoon tai esittää määrärahaa toisen toimialan määrärahamuutoksiin. Kunnille myönnettävä palkkatuki päättyi vuodenvaihteessa 2024-25. Aiemmin palkkatukea on myönnetty keskitetysti Savonlinnan kaupungin palkkatuella tehtäviin toimintoihin Savonlinnan kaupungin työllisyyspalveluista. Palkkatuen päättyttyä kyseistä määrärahaa ei enää ole. Nuorisoverstaan toiminta on em. selostusosassa mainitun mukaisesti vaikuttavaa ja ilman tätä toimintaa on vaarana, että osa verstaassa vuosittain työskentelevistä nuorista syrjäytyy ja he päätyisivät lopulta työllisyysalueen asiakkaiksi esimerkiksi monialaisiin palveluihin. Yksi pitkäaikaistyötön nuori kustantaa työllisyysalueelle vuodessa noin 6000 euroa työmarkkinamaksuina asiakkuuden hoitoon (esim. koulutukset) sidottujen resurssien lisäksi. Työllisyysalueen kunnat vastaavat järjestämissopimukseen perustuen tmt-kustannusten rahoittamisesta sekä työllisyysalueen palvelukustannusten rahoituksesta. On tarkoituksenmukaista että Nuorisoverstaan toiminta voidaan turvata pitkällä aikavälillä osana sivistystoimialan rahoitusta, sillä toiminnan päättymisestä syntyvät kustannukset ovat todennäköisesti Savonlinnan kaupungille kumulatiivisesti suuremmat kuin Nuorisoverstaan ylläpitämiseen käytetty määräraha.
Toimivalta	Hallintosääntö 3. luku § 3 Työllisyysjaosto
Esittelijä	Elinvoima- ja työllisyysjohtaja Weander Janne
Päätösehdotus	Työllisyysjaosto toteaa että sillä ei ole toimivaltaa myöntää rahoitusta Savonlinnan kaupungin omaan palvelutuotantoon tai esittää määrärahamuutoksia kaupunginhallitukselle toisen toimialan puolesta. Työllisyysjaosto esittää sivistyslautakunnalle, että se ottaisi asian takaisin

valmisteluun ja pyrki löytämään tarvittavan määrärahan joko toimialan raamista tai hakisi tarvittaessa määrärahan muutosta nuorisoverstaan rahoittamiseksi vuodelle 2025. Työllisyysjaosto toteaa myös, että nuorisoverstaan rahoitus tulisi huomioida osana taloussuunnitelmaa vuodesta 2026 eteenpäin.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Sivistyslautakunta